

دەسەلاتدارانی کوردستان لە ژێر بیانووی جیاوازا مووچەیی هەندیك لە منالانی نابینا دەبن. !! ... شیرزاد فاتح

16 Sherzad_f@yahoo.com ی بولیۆ 2005 سوید

منالان بە گشتی و منالانی کەم ئەندام بەتایبەتی. ئەو بەشە لە منالان کە پێویستیان بە هاوکاری و چاودێری تایبەتی و خزمەتی تایبەتی هەیە. لە سەرتاسەری دونیادا و لە هەر لایەنیك لە هەر جیگایەك بێت و بە دەسەلات و یاسایەك خۆی بە خاوەنی کۆمەلگا بزانی و بەرپۆه بردن و رێکخستنی ژبانی خەلک و ئەستۆ گریت. ئەرکییتی کە بەرلە هەر شتیك بێر لە منالان بەگشتی و منالانی کەم ئەندام بە تایبەتی بکاتەو. وە هەل و مەرجیکی ئینسانیان بۆ فەراھەم بکات. منالانی هاندیکاپ جا چ بە هۆی شەرو تۆپاران و مینەو کەم ئەندام بووبن. یان بە هۆی نەخۆشییەکی زگماکەو یەکیک لە ئەندامەکانی لەشیا لە دەست دابن و بەو هۆیەو کەم ئەندام بووبن. ئەمڕۆ لە کۆمەلگادا بەشیکی بەرچا و لە منالان پیک دەهینن. حکومەتی هەریکی کوردستان نەدەسەلاتی ئەمبەر و نەدەسەلاتی ئەوبەر هیچیان گرنگییەکی ئەوتۆیان بەم مەسەلەییە نەداو و جیی سەر ئیشەو بێرکردنەو هی جیدیان نییە.

کوردستان ناوچەییەکی دەولەمەندەو هەردوو دەسەلاتی هەولێرو سلیمانی بەئەندازەیی دابینی کردنی ژبانیکی باش بۆ خەلکی کوردستان بە زیادیشەو سەرۆت و سامانیان لەبەر دەست دایە. هەر لەسەرەتای دامەزراندنی دەسەلاتیانەو بە بیانووی ساوای و حکومەت و دەسەلاتەکیان فشاریان بۆخەلک هیناو و هەرچی هاتوو دەرامەت و دەرمالەیی مووچەخۆران و خەلکیان کەمکردۆتەو. وە ئیعترازو نارەزایەتی خەلکیشیان سەرکوت کردوو. ئەمە لە کاتیکیان ئیتر هەرچی سەرۆت و سامانی کوردستانە کەوتۆتە دەستی دەست و پێوئەندەکانی خۆیان و حیزب و حکومەتەکانیان. بۆخۆشیان لەوەزیاتر بەردەرگاکیان جیگەیی وەستانی سەیارەیی دوا مۆدییل و مالەکانیشیان جیگای ئامیری سەپرو سەمەرەیی تیا نابیتەو. سەرباری ئەمە دوا کاریکیش کە دەستیان بۆ بردوو لە هەندیك شوین برینی مووچەیی منالانی نابینا.

شێروان حەریی لە دایک بووی 1990 و پێزان حەریی 1993 دانیشتوی کەرکوک. نمونەییەکی ئەو منالە نابینایانەن کە برە پارەییەکی کەم کە پێیان دەردرا لە ژێر ناوی

کۆمەلگا بە بیانووی جیا جیاو بەراو

ماوهیه که پێیان نادهن. خاتوو پهروین دایکی شیروان و ریزان دهلی: - له لهسه رتادا له کهرکوک بووین له لایه ن پزیمی درهندهی به عسه وه ته رحیل کراین بۆ هه ولیر _ بنه سلأوه . له وئ له لای دهسه لاتی پارتی بپزیکه کهم مووچه یان بۆ براهیه وه که 30 هه زار دیناری تهبع بوو. پاشان به هوی گواستنه وه مان بۆ سلیمانی مووچه ی مناله کانم بپرا. جاریکی تر له لای دهسه لاتی سلیمانی هه ولمان بۆیان داو مانگانه 30 هه زار دیناره که مان بۆیان وه رگرت. به لام ئیستا به هوی گواستنه وه مان بۆ شوینی ئه سلی خۆمان واته کهرکوک. ئیستا ئه چینه لای هه ر کامیکیان مووچه ی مناله کانمان نادهن و له لایه ک ئه لپن ئیوه یه کپتین و له لاکه ی تریش ئه لپن ئیوه فۆرمه که تان کهرکوکه و. . . . هتد. ههروه ها کاک هه ربی باوکی مناله کان ئه لئ ئیستا منالانیکی زۆر هه ن که نابینان و نه مه کته بیکیان هه یه وه نه شتیکی تایبه ت هه یه بۆ ئه م منالانه وه له دوای بپزینی ئه و بپه کهمه پاره وه مناله کانی ئیمه هینده ی تر نارحه ت بوون. ههروه ها دایک و باوکی ئه م منالانه هانایان بۆ سه نته ری منالان هیناوه که هه لیک بۆ کیشه ی مناله کانیان بدۆزینه وه .

ئیمه وه ک پزیکراویکی به رگریکه ره له مافه کانی منالان نامه و داوای تایبه ت ئاراسته ی هه ردوو دهسه لاتی یه کپتی و پارتی ده که ین له سه ر ئه م کیشه یه به تایبه تی و کیشه ی منالان به گشتی. وه به راستی تاوانه دهسه لاتدارانی کوردستان چ یه کپتی و چ پارتی. منالان بکه ن به قوربانی بیروبووونی سیاسی و ئه ندام بوونی دایک و باوکی منالان و پزیکراو بوونیان له هه ر پارت و لایه نی کدا .

ئهرکی هه ردوو دهسه لاتداریتی یه کپتی و پارتیه که له به رامبه ر بئیمافییه کانی منالان به گشتی و منالانی نابینا و که مه ندام به تایبه تی به رپرسیاریتی له خۆیان نیشان بدهن. وه وه زعییه تیک و ژیان و گوزه رانیکی سه خت که بۆ ئه و منالانه خولقاوه له به رچا و بگرن. وه ده کرئ له وه هه موو سهروه ت و سامانه ی که رۆژانه به هه ده ر ده دریت و جیگه یه کیش ناگریت بۆ خه لکی و هاوولاتیان. له وه ی که پاروی ده می خه لکه و ده بی بۆ خه لک خوی بیت. ژیانیکی پز له به خته وه ری بۆ منالانی نابینا دابین بکریت. ئهرکی هه ردوو دهسه لاتداریتی کوردستانه که ته نانه ت خانه ی تایبه ت بۆ به خیو کردینان له رۆژدا دابین بکه ن بۆ ئه وه ی دایک و باوک کاری ئاسایی خۆیان بکه ن. وه جیگای هه وانه وه و خویندن و یاری تایبه ت و سه رحالیان بۆ ئاماده بکه ن. وه به هاوکاری ماموستا و پسپۆری تایبه ت به خیو کردن و فیزکردنی نابینایان و که مه ندامان .

شیرزاد فاتح

سه نته ری به رگری له مافه کانی منالان

www.santarimnalan.com